

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра професійної освіти

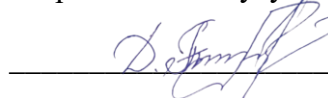
Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
015.31	Професійна освіта (Будівництво та зварювання)	Бакалавр

Затверджую

Завідувач кафедри

 / **Костянтин ПОЧКА** /

Розробник силабусу

 / **Дмитро ПАЛАМАРЧУК** /

СИЛАБУС

Теорія процесів зварювання

(назва, шифр освітньої компоненти (дисципліни))

1) Статус освітньої компоненти: обов'язкова	
2) Контактні дані викладача: доцент кафедри професійної освіти, кандидат технічних наук, доцент, Паламарчук Дмитро Анатолійович, e-mail: palamarchuk.da@knuba.edu.ua , тел. (044)241-55-28, https://www.knuba.edu.ua/faculties/fait/kafedri-fait/kafedra-po/vikladackij-sklad-kafedri-profesijnoyi-osviti/palamarchuk-dmitro-anatolijovich/	
3) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Матеріалознавство та заготівельне виробництво», «Фізика».	
4) Коротка анотація дисципліни <i>Мета курсу</i> – вивчення здобувачами теоретичних основ процесів різних видів зварювання. <i>Завдання:</i> отримання знань про різні види зварювання, фізико-механічні властивості зварних швів та навчити обирати потрібні види зварювання на практиці.	
5) Структура курсу:	
Загальна кількість кредитів ECTS	5,0
Сума годин:	150
Вид індивідуального завдання	Розрахунково-графічна робота
Форма контролю	Екзамен
6) Зміст курсу: Лекції: Змістовий модуль 1. Теплові процеси та перетворення енергії при зварюванні. Тема 1. Вступ. Історія виникнення зварювання. Розвиток зварювальних технологій металів. Тема 2. Фізико-хімічні основи процесу зварювання металів. Класифікація процесів зварювання. Термодинаміка і баланс енергії під час процесів зварювання. Процес встановлення міжатомних зв'язків у з'єднаннях. Перешкоди утворення зварних з'єднань та оцінка ефективності зварювання. Тема 3. Дюгові джерела теплової енергії та процеси у зварювальній дузі. Вимоги до джерел теплової енергії. Електричний розряд у газах. Процеси в плазмі дуги. Явище переносу, температура в стовпі дуги та баланс енергії. Процеси в приелектродній зоні дуги. Вольтамперна характеристика дуги. Перенос металу в зварювальній дузі. Особливості	

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
015.31	Професійна освіта (Будівництво та зварювання)	Бакалавр

зварювальної дуги плавким та неплавким електродами.

Тема 4. Теплові процеси нагріву та плавлення при дуговому зварюванні.

Основні теплофізичні величини, поняття і визначення. Процес нагрівання металу, що зварюється при дуговому зварюванні. Поверхнева тепловіддача і граничні умови. Диференціальне рівняння теплопровідності. Нагрів та плавлення присадочного металу. Плавлення основного металу.

Тема 5. Недугові джерела теплової енергії.

Електронно-променеві джерела. Фотонно-променеві джерела. Газове полум'я. Електрошлакове зварювання. Термітне зварювання. Зварювання струмами високої частоти.

Тема 6. Механічні та пресові види зварювання.

Контактне зварювання. Ковальське зварювання. Зварювання тертям.

Тема 7. Теплові процеси при механічних та пресових видах зварювання.

Поширення тепла від нерухомих джерел. Рухомі джерела тепла. Швидкорухомі джерела тепла. Періоди теплонасичення і вирівнювання температур. Вплив розмірів заготовки на процеси поширення тепла.

Тема 8. Теплові процеси при наплавленні та різанні металів.

Вплив режиму зварювання і теплофізичних властивостей металу на поле температур. Розмір зони розігріву. Термічний цикл при одно- та багатопрохідному зварюванні. Максимальні температури. Миттєва швидкість охолодження при даній температурі. Нагрів та плавлення присадочного металу. Плавлення основного металу та утворення прорізу.

Змістовий модуль 2. Металургійні основи зварювання. перетворення в металах при зварюванні

Тема 1. Загальні характеристики металургійних процесів плавлення металів

Перший та другий початок термодинаміки фізико-хімічного процесу плавлення. Потенціали Гіббса та Гельмгольца. Рівняння ізобари й ізотерми хімічної реакції. Дифузія в металах.

Тема 2. Фази зварювання плавленням

Газова фаза. Шлакова фаза. Окислення металів при зварюванні. Розкислення металів при зварюванні. Легування металу шва. Рафінування металу шва.

Тема 3. Перетворення в металах при зварюванні плавленням та утворення структури шва

Термодеформаційні процеси. Особливості кристалізації і формування первинної структури металу шва. Хімічна неоднорідність зварного з'єднання. Дефекти первинної кристалізації металу шва. Природа утворення гарячих та холодних тріщин.

Тема 4. Структурні перетворення в металах та зварюваність металів

Поняття зварюваності. Види перетворень у металі зварних з'єднань. Характерні зони зварних з'єднань. Фазові і структурні перетворення при зварюванні сталей. Зварюваність вуглецевих та низьколегованих сталей, чавунів, кольорових металів та їх сплавів. Зварюваність середньо-і високолегованих сталей. Деформації та напруження при зварюванні. Залишкові напруження у металах.

Лабораторні заняття:

Заняття 1. Дослідження впливу покриттів металу на стабільність зварювальної дуги.

Заняття 2. Дослідження процесу поширення тепла при виконанні стикового з'єднання.

Заняття 3. Дослідження взаємозв'язку розмірів заготовки та зони поширення тепла.

Заняття 4. Визначення коефіцієнту наплавлення металу.

Заняття 5. Визначення твердості металу шва та зони термічного впливу.

Заняття 6. Вивчення мікроструктури металу шва.

Заняття 7. Дослідження зварюваності сталей різних марок за допомогою електродугового зварювання.

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра професійної освіти

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
015.31	Професійна освіта (Будівництво та зварювання)	Бакалавр

Практичні заняття:

Заняття 1. Визначення балансу енергії процесу зварювання.

Заняття 2. Визначення характеристик зварювальної дуги.

Заняття 3. Визначення теплофізичних величин процесу нагріву металу.

Заняття 4. Визначення кінематико силових параметрів при контактних видах зварювання.

Заняття 5. Визначення температурних полів для рухомого точкового джерела тепла на поверхні напівобмеженого тіла.

Заняття 6. Визначення температурних полів для рухомого лінійного джерела тепла на поверхні напівобмеженого тіла.

Заняття 7. Визначення миттєвої швидкості охолодження металу шва.

Заняття 8. Побудова графіків ізобари та ізотерми процесу плавлення.

Заняття 9. Визначення температур неусталеного теплового режиму.

Заняття 10. Визначення зварюваності сталей.

Індивідуальне завдання: розрахунково-графічна робота.

Теоретичне дослідження теплофізичних процесів зварювання металів.

Вихідні дані до роботи видаються кожному студенту індивідуально.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4904>